

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. december 11.
(OR. en)

15462/18

UD 326
SAN 467
COPEN 442
DROIPEN 209
ENFOCUSTOM 270

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. december 7.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2018) 846 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK A dohánytermékek tiltott kereskedelme elleni küzdelmet célzó második cselekvési terv (2018–2022)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2018) 846 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2018) 846 final

Brüsszel, 2018.12.7.
COM(2018) 846 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**A dohánytermékek tiltott kereskedelme elleni küzdelmet célzó második cselekvési terv
(2018–2022)**

A dohánytermékek tiltott kereskedelme elleni küzdelmet célzó második cselekvési terv (2018–2022)

Bevezetés

A dohánytermékek tiltott kereskedelme adóügyi, egészségügyi és biztonsági okokból egyaránt jó ideje okoz komoly problémát mind az EU, mind pedig a tagállamok számára. A jelenséggel szembeni fellépés érdekében az EU öt évvel ezelőtt átfogó stratégiát fogadott el¹. Ezzel párhuzamosan a Bizottság előterjesztette az első cselekvési tervet², amelyet a tagállamokkal szoros együttműködésben hajtottak végre.

A Bizottság 2017 májusában jelentésben számolt be³ a stratégia és a cselekvési terv végrehajtásának előrehaladásáról. A jelentésben megállapította, hogy a 2013 óta hozott számos intézkedés ellenére a dohánytermékek tiltott kereskedelme továbbra is ugyanolyan aggasztó kihívás maradt, mint korábban. Az EU-nak és tagállamainak nincs más választásuk, mint hogy töretlenül folytassák a küzdelmet a tiltott dohánytermékek jelentette fenyegetéssel és annak változó szerkezetével szemben. Ebből a szempontból a 2013. évi stratégia továbbra is releváns, mivel erőteljes jogalkotási válaszlépéseket, határozott jogérvényesítést és hatékonyabb nemzeti, európai és nemzetközi szintű együttműködést biztosít. A Bizottság az ismertetett elemzés és az érdekelt felekkel folytatott további párbeszéd alapján úgy döntött, hogy a jelenlegi stratégia értékelését 2018-ban zárja le, és akkor dönt a megfelelő további lépésekről is.

A jelentést a 2017. december 7-én elfogadott tanácsi következtetések is alátámasztották, amelyek meghatározták a tagállamok által e téren megvalósítandó további feladatok elsőbbséget élvező elemeit is. Ezzel párhuzamosan a Bizottság az illetékes szakértői és tanácsi munkacsoportokban folytatta a technikai megbeszéléseket a tagállamokkal. Ezenkívül 2018. március 23-án konzultációra került sor az érdekelt felekkel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal közösen szervezett „*Fighting illicit tobacco trade – The Stakeholder Perspective*” („A tiltott dohánytermékek kereskedelme elleni küzdelem – az érdekelt szempontjai”) címet viselő nyilvános konferencián. A rendezvényen a részt vevő érdekelt feleknek köszönhetően a kormányok, a társadalom, az üzleti élet és a tudomány által képviselt nézőpontok széles skálája jelen volt.

Az Európai Parlament már több alkalommal – legutóbb az EU pénzügyi érdekeinek védelméről és a csalás elleni küzdelemről szóló 2016. évi éves jelentésről szóló 2018. május 3-i európai parlamenti állásfoglalásban⁴ – hangsúlyozta a dohánytermékek tiltott kereskedelmével, különösen pedig az "illegális fehérek" jelenségével kapcsolatban felmerülő súlyos aggályokat⁵. Az említett jelentés nagyrészt megerősíti az Európai Parlament korábbi, 2016. márciusi állásfoglalását, amely különösen egy, az ilyen termékekkel folytatott tiltott kereskedelem elleni küzdelemre irányuló cselekvési terv kidolgozását szorgalmazta⁶.

¹ COM(2013) 324 final, 2013. június 6.

² SWD(2013) 193 final, 2013. június 6.

³ COM(2017) 235 final, 2017. május 12.

⁴ Az Európai Parlament 2018. május 3-i állásfoglalása (2017/2190(INI)).

⁵ Ezek olyan „márkák”, amelyek nem állnak kapcsolatban a hagyományos gazdasági szereplőkkel, és jellemzően nem rendelkeznek jogszzerű elosztóhálózattal az EU-ban. Az ilyen termékeket többnyire az EU-n kívül állítják elő. Az illegális dohánytermékek főbb kategóriáinak áttekintését lásd az SWD(2016) 44 final bizottsági szolgálati munkadokumentumban, 2016. február 24., 11–12. o.

⁶ Az Európai Parlament 2016. március 9-i állásfoglalása (2016/2555(RSP)).

A konzultációk tanúsága szerint a tiltott dohánytermékek elleni küzdelem továbbra is számos érdekelt fél közös problémája, és a Bizottság 2017. évi jelentésében azonosított kérdések összességében relevánsak.

A dohánytermékek tiltott kereskedelme elleni küzdelmet célzó második cselekvési terv (2018–2022)

A Bizottság – figyelembe véve a különböző észrevételeket, valamint a dohánytermékek tiltott kereskedelme által okozott probléma tartós jellegét – új cselekvési terv előterjesztése mellett döntött. E terv a 2013. évi stratégia elemzésére épül, és biztosítja a folytonosságot azáltal, hogy világszinten a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményhez csatolt jegyzőkönyvre⁷, uniós szinten pedig a dohánytermékekre vonatkozó új uniós nyomkövetési rendszer⁸ sikeres végrehajtására összpontosít. E két elem hosszú távon továbbra is az EU ezen a területen folytatott szakpolitikai fellépésének fő alkotórésze marad. Elődjéhez hasonlóan a jelenlegi cselekvési terv szakpolitikai és operatív bűnüldözési intézkedéseket egyaránt előirányoz, mivel csak együtt vezethetnek a dohánytermékek tiltott kereskedelmének fenntartható visszaszorulásához.

Ugyanakkor a 2017. évi eredményjelentésben bemutatott elemzés alapján ez a cselekvési terv bizonyos tekintetben tovább kívánja erősíteni az uniós stratégiát. Különösen arra törekszik, hogy piaci szempontból szisztematikusabban kezelje a dohánytermékek tiltott kereskedelmét, mégpedig azon felismerés alapján, hogy például a cigaretta feketepiaci csak azért létezik, mert van, aki eladja, és van, aki megveszi az adott terméket. E tekintetben e cselekvési terv számos olyan kezdeményezést ismertet, amelynek célja a tiltott dohánytermékek kínálatának vagy keresletének csökkentése.

Ezért a második cselekvési terv módszeresebben tesz javaslatot a következőkre:

- a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményhez csatolt új jegyzőkönyv mint a dohánytermékek tiltott kereskedelmének visszaszorítását szolgáló globális eszköz és fórum nyújtotta lehetőségek teljes mértékű kihasználása azáltal, hogy a jegyzőkönyv 2018. szeptember 25-i hatálybalépését követően vezető szerepet játszik annak végrehajtásában;
- a legfontosabb származási és tranzitországok bevonása a folyamatba az EU számára rendelkezésre álló különböző együttműködési kereteken keresztül, a határainkra ténylegesen érkező kínálat korlátozása érdekében;

⁷ <http://www.who.int/fctc/protocol/en/>

⁸ Az EU nyomkövetési rendszere – amely az első ilyen jellegű regionális rendszer – az EU-ban előállított valamennyi dohánytermékre, valamint az EU-n kívül előállított és az uniós piacon forgalomba hozott dohánytermékekre is kiterjed. A rendszer lehetővé teszi az ellátási láncban belül a termék jelenlegi helyének meghatározását, minden egyes árumozgás idő- és földrajzi adatainak rögzítését (árúkövetés), valamint a termék korábbi előfordulási helyeinek azonosítását a származási hely utólagos meghatározása érdekében (nyomon követés). A dohánytermékekről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU irányelv felülvizsgálatának áttekintéséhez lásd: https://ec.europa.eu/health/tobacco/tracking_tracing_system_en

- a dohánytermékek tiltott előállításához szükséges egyes alapanyagok (a nyersdohánytól és a cigarettafilterektől a gyártó- és csomagolóberendezésekig) előtérbe helyezése; valamint
- a kereslet csökkentése érdekében a fogyasztók figyelmének felhívása a tiltott dohánytermékek megvásárlásának veszélyeire, valamint a jelenségnek a szervezett bűnözéssel való közvetlen kapcsolatára.

Végül, de nem utolsósorban, mivel a dohánytermékek tiltott kereskedelme egyszerre átláthatatlan és folyamatosan változó tevékenység, ez a cselekvési terv javasolja továbbá a hatékony és célzott szakpolitikai és operatív intézkedéseket megalapozó hírszerzési adatgyűjtés és -elemzés finanszírozásának folytatását.

Számos, a 2013. évi cselekvési tervben és e dokumentumban javasolt intézkedés közvetlenül – és gyakran elsősorban – az „illegális fehérket” célozza. E probléma jól illusztrálható a következő példával: számos, az EU-ban „illegális fehérnek” minősülő termék a származási országban jogszerű terméknek számít. Ha ezek az országok valamennyien végrehajtanák a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményhez csatolt jegyzőkönyvben előírt szabályokat, konkrétan létrehoznák az árukövetési és nyomkövetési rendszert, az uniós piacon jelen lévő „illegális fehérket” kínálata jelentősen csökkenne. Emellett az operatív intézkedések és a keresleti oldalra összpontosító intézkedések szintén jelentős hatással lennének az „illegális fehérket” kereskedelmére.

Felülvizsgálat és ellenőrzés

A második cselekvési terv, amelyet a Bizottság öt évvel a dohánytermékek tiltott kereskedelme elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések fokozását célzó átfogó stratégia, valamint az azt kísérő cselekvési terv előterjesztése után tesz közzé, az ugyanezen kezdeményezésekre vonatkozó, 2017 májusában közzétett első jelentésen alapul, és hasonló hosszúságú időszakra vonatkozik.

A Bizottság nyomon fogja követni e cselekvési terv végrehajtását, valamint a dohánytermékek tiltott kereskedelmének jövőbeli alakulását, és a továbbiakban is minden évben jelentést tesz a tagállamoknak az elért előrehaladásról.